

Toimintamalli

MAISEMAPELTOJEN VILJELY

Pilottialueina toimintamallin testaamisessa olivat Ikaalisten kaupungin ja Sastamalan kaupungin maisemapellot.

KESKEINEN IDEA:

Toimintamalli, jota hyödynnetään peltojen, avoimien viheralueiden ja joutomaiden maiseman ja luonnon monipuolistamiseksi. Maisemapeltojen viljely säilyttää ja elävöittää kulttuurimaisemaa. Monipuolinen viljely lisää myös luonnon monimuotoisuutta, rikastuttaa maisemaa ja tuottaa elämyksiä asukkaille. Maisemakasvien viljelyllä voidaan myös torjua vieraslajeja kuten lupiinia.

KÄYTTÖTARKOITUS:

Maisemapeltojen monipuolinen viljely

Maisemapeltojen viljelyn yleiset periaatteet

Maisemapellot voivat sijaita joko maaseudulla tai rakennetussa kaupunkiympäristössä. Ne voivat olla osa viljelymaisemaa tai viheraluetta. Viljelyn tavoitteet ja käytännön toteutus vaihtelevat peltojen sijainnista ja käyttötarkoituksesta riippuen.

Tukikelpoisilla pelloilla tulee noudattaa maisemapeltojen tukiehtoja esimerkiksi kasvilajien suhteen. Lisäksi on hyvä huomioida, että näillä alueilla maisemapellon kasvusto tulee säilyttää kevääseen asti.

Maisemapeltoja hoidetaan maatalouden menetelmin. Yleisimmät työvaiheet ovat kyntö, äestys, kylvö ja niittomurskaus. Maisemapelloilla viljellään viljakasveja, nurmikasveja, kukkivia maisemakasveja, hyötykasveja tai näiden seoksia.

Peltoja viljelemällä säilytetään viljelymaiseman avoimuus sekä lisätään peltoluonnon monimuotoisuutta. Maisemapellot ovat tärkeitä elinympäristöjä monille eliölajeille kuten perhosille ja pölyttäjille. Niillä voidaan tuottaa myös esteettisiä elämyksiä asukkaille.

Pelloilla, joita eivät sido tukiehdot, viljelylle on lukuisia toteutusvaihtoehtoja. Maisemakasveja voidaan käyttää esimerkiksi erilaisina raitoina, kaistoina ja kuvioina tai kasvustoon voidaan leikata polkureitistö.

Viljelykasvien monipuolinen käyttö on hyödyksi sekä maisemalle että luonnolle. Perinteisen aurinkukan rinnalle on tullut laaja kirjo kukkivien maisemakasvien siemeniä.

Viljelyssä noudatetaan hyviä viljelykäytäntöjä, ja huomioidaan luonnon monimuotoisuus sekä vesiensuojelunäkökohdat. Maisemapelloilla on hyvin harvoin tavoitteena puhdas kasvusto, ja rikkakasveja saa esiintyä jonkin verran pelloilla. Ne lisäävät peltoluonnon monimuotoisuutta. Rikkakasvien kemiallisen torjunnan tarve tulee harkita tarkoin tapauskohtaisesti.

Kenelle

Maanviljelijöille, maaseutumatkailuyrityksille ja kuntien viheralueille. Maanviljelijät voivat monipuolistaa maisemakasveilla oman tilansa viljelykiertoa sekä tuottaa maisemapeltojen viljelyä urakointipalveluna kunnille. Sekä maaseutumatkailuyrityksille että kunnille maisemapellot voivat tuottaa merkittävää näkyvyyttä ja lisäarvoa.

PROSESSI

1. Alueiden valinta

- valitaan useampia peltolohkoja tai jaetaan laajempi peltolohko kasvulohkoihin monipuolisen viljelykierron aikaan saamiseksi
- lohkot ovat pinta-alaltaan riittävän isoja viljelyyn, väh. 0,5 hehtaaria
- lohkot ovat sijainniltaan ja olosuhteiltaan viljelyyn soveltuvia
- selvitetään mahdolliset peruskunnostustarpeet

2. Viljelykierron suunnittelu

- monipuolinen viljelykierto on tärkeää maan kasvukunnon, rikkakasvien hallinnan sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta
- tehdään viideksi vuodeksi kerrallaan
- määritellään rikkakasvien torjunnan periaatteet

3. Viljelysuunnitelma

- huomioidaan mahdolliset maisemapeltoja koskevat tukiehdot
- vuosittainen lohkokohtainen suunnitelma viljeltävistä kasveista, lannoituksesta, maanmuokkauksesta ym. toimenpiteistä
- viljelysuunnitelma perustuu viljavuusanalyysiin sekä edellisvuosien viljelykokemuksiin
- jokaiselta peltolohkolta otetaan maanäyte joka viides vuosi
- tavoitteiden ja toimenpiteiden määrittely – mihin pyritään

- kasvilajeja ja sekoituksia vaihdetaan vuosittain
- suositaan vähintään kahden lajin seoksia, jolloin kasvuston onnistuminen on todennäköisempää
- yleisillä alueilla suunnitellaan myös tiedotus sekä kulkuväylät kuten leikatut niitypolut

4. Viljelytöiden toteutus

- maisemapeltojen viljelyä tarjoavan urakoitsijan etsintä
- tarjouspyyntö ja työtilaus
- urakoitsija toteuttaa suunnitelman mukaisesti ja tekee lohkokirjanpidon seurannan tueksi

5. Tiedotus

- yleisillä alueilla tiedotetaan mediassa maisemapeltojen merkityksestä sekä mahdollisista poimintakäytännöistä
- opastaulut maisemapeltojen laidalla ovat osa tiedotusta

6. Seuranta

- kasvukaudella kannattaa seurata kasvustojen onnistumista, ja huomioida kokemukset seuraavissa viljelysuunnitelmissa

ProAgrian toteutuksen voi ostaa palveluna ProAgrian MKN Maisemapalveluilta, suunnittelu toteutetaan yhteistyössä ProAgrian kasvintuotannon asiantuntijoiden kanssa.

LINKIT JA LISÄTIEDOT:

Ymppi-hanke, ProAgria Etelä-Suomi ry, MKN Maisemapalvelut
www.proagria.fi->hankkeet->ymppi
etela-suomi.maajakotitalousnaiset.fi-> mknmaisemapalvelut

Yhteyshenkilö:

Riikka Söyrinki MKN Maisemapalvelut
p. 040 7447 231

riikka.soyrinki@proagria.fi